



Theorie achter het 'Nieuwe Leren'

Kijk op leerlingen en leren

Groep: T. Sluyter
Nummers: 1018808
Jaar / Klas: 1e jaar "Docent Wiskunde", deeltijd
Datum: 4 december, 2007

Samenvatting

Het Nieuwe Leren is een term die te pas en te onpas wordt gebruikt om te refereren naar een set recente onderwijsvernieuwingen. Men doet vaak alsof het om één netjes geheel gaat, maar in werkelijkheid bestaat HNL uit een groot aantal verschillende ideeën, activiteiten en theorieën.

Dit verslag gaat dieper in op de achterliggende theorieën en op de politieke invoering van HNL in Nederland.

Dit document is onderdeel van ons dossier voor het eerstejaarse vak "Kijk op leerlingen en leren". De overige documenten uit dit dossier zijn beschikbaar op onze groepssite bij KOLL1:

<https://www.sharepoint.hu.nl/personal/1018808>

Versie geschiedenis

Rev.	Datum	Door	Aanpassingen
01	28/11/2007	Thomas Sluyter	Eerste versie
01	Nvt	Nvt	Review
02	02/11/2007	Thomas Sluyter	Grammaticale correcties
02	03/11/2007	Projectgroep	Review
03			
03			Review

Inhoudsopgave

<u>INLEIDING</u>	4
De opdracht	4
Conventies in dit document	4
Mijn onderzoeksvraag	5
Onderzoeksmethode	5
Een bezoek op school	6
Overige documenten uit dit project	6
<u>WAT IS "HET NIEUWE LEREN"?</u>	7
<u>HET NIEUWE LEREN IN NEDERLAND</u>	8
<1998: De oude stijl	8
1998: Invoering van de Tweede Fase en het Studie Huis	8
2002: Het Leven Lang Leren plan	9
>2004: Het Nieuwe Leren	10
<u>DE HISTORISCHE ACHTERGROND VAN HET NIEUWE LEREN</u>	11
Leertheorie	11
Behaviorisme	11
Cognitivismen	12
Constructivisme	12
Lev Vygotsky	12
Piotr Galperin	13
John Dewey	13
Piaget	14
Montessori onderwijs	15
Dalton onderwijs	15
Democratisch onderwijs	16
<u>EEN BLIK OP DE PRAKTIJK</u>	17
<u>AFBEELDINGEN EN FIGUREN</u>	18
<u>BRONNEN</u>	18
Algemeen	18
Nederlandse politiek	18
Leertheorie	18
Springplanken voor onderzoek	18
<u>BIJLAGE 1: VRAGENLIJST</u>	19

Inleiding

De opdracht

Het eerstejaarse vak "Kijk op leerlingen en leren" is uitgesplitst in een aantal thema's en deelopdrachten. Naast een tentamen en een aantal individuele verslagen, wordt er ook van de studenten verwacht dat zij in een groep onderzoek plegen.

Ditmaal doen de studenten onderzoek naar het zogenaamde "Nieuwe Leren". Deze term is de afgelopen vijf jaar steeds vaker te horen binnen het onderwijs, ook al is zij niet zonder controverse.

De studenten proberen voor zichzelf vast te stellen wat het "Nieuwe Leren" behelst en wat het met zich mee brengt. Aanvankelijk vormen zij zich een beeld, door middel van individueel onderzoek. Elk groepslid krijgt een thema toegewezen en maakt daarbij een verslag.

Schrijf een goed opgebouwd verslag over jouw onderzoek naar het thema en/of deelonderwerpen. Je hebt daarbij gebruik gemaakt van informatie van internet en contact gehad met minimaal één persoon die werkt op een school die werkt volgens 'het nieuwe leren' of aanverwante ideeën.

- a. Probeer een goed beeld te krijgen van wát het nieuwe leren nu precies is.*
- b. Probeer een goed overzicht te krijgen over leertheoretische stromingen en onderwijspsychologen in verhouding tot het nieuwe leren.*
- c. Probeer informatie te schatten op de juiste waarde (wie zegt het, is het een voor- of tegenstander, neutraal iemand?).*
- d. Hou een open blik en breng in kaart welke perspectieven er zijn.*
- e. Hou je aan de eisen voor een goed onderzoeksverslag (bijlage 4) en maak gebruik van de bronnen op een juiste wijze (zie bijlage 3 en de STIVAWOJEN afspraken in de studiegids).*

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Conventies in dit document

Voor het lees- en schrijfgemak heb ik er voor gekozen om de term "het Nieuwe Leren" niet steeds opnieuw te gebruiken (al dan niet met aanhalingstekens). In plaats daarvan zal de lezer ook de afkortingen HNL of NL kunnen treffen.

Mijn onderzoeksvraag

Van de vijf thema's die wij als groep hebben vastgesteld voor ons onderzoek heb ik het thema "achterliggende theorieën" gekregen.

Bij dit thema zou ik graag de volgende deelvraag formuleren:

Welke leertheoretische en psychologische ideeën vormen de basis van het "Nieuwe Leren"?

Hierbij is het mogelijk om een heleboel deelvragen te formuleren, zodat er vorm kan worden gegeven aan het onderzoek.

- Wanneer verscheen de term "het Nieuwe Leren" in Nederland?
- Wat was toentertijd de behoefte die moest worden vervuld?
- Wat waren de bedoelingen die men had met HNL?
- Hoe stak dit alles politiek in elkaar?
- Waarom vond men het toen een goed idee om de stap te wagen?
- Waren er ook mensen tegen de overstap?
- Op welke theorieën, ideeën en boeken baseren beide groep zich?
- Waar komen al deze ideeën vandaan?
- Is het "Nieuwe Leren" eigenlijk wel zo nieuw?

Er zijn meerdere redenen waarom ik voor dit thema heb gekozen.

- Ik heb zelf nog nagenoeg geen theoretische kennis van het onderwijs.
- Door het *en masse* bestuderen van de verschillende leertheoretische achtergronden hoop ik snel een inhaalslag te plegen.
- Onderzoek heeft mij altijd goed gelegen. Het verzamelen, categoriseren en filteren van informatie is iets dat ik leuk vind en goed kan.

Onderzoeksmethode

Omdat mijn thema zich beperkt tot de theoretische kanten van het Nieuwe Leren ben ik veelal in de weer geweest met onderzoek in boeken en op het Internet.

Tijdens dit onderzoek heb ik zogenaamde "mind maps" bijgehouden van alle interessante informatie die ik tegen kwam. Op die manier was het gemakkelijk om nuttige termen en steekwoorden aan elkaar te relateren. Bovendien kunnen mind maps helpen bij het bepalen van de structuur van het uiteindelijke verslag.

Helaas is het, wegens hun enorme omvang, niet mogelijk om de gemaakte mind maps bij te sluiten.

Een bezoek op school

Eén van de deelopdrachten die de studenten moeten vervullen is het interview van een docent op een HNL-school. Na enig bellen en lobbyen heb ik uiteindelijk een gesprek kunnen regelen bij "De Kampanje", te Amersfoort.

De vragenlijst die ik heb gebruikt als basis voor mijn gesprek is te vinden in bijlage 1. De uitwerking van het gesprek is verwerkt in een apart hoofdstuk.

Helaas heb ik het gesprek op deze school niet kunnen houden voor de datum waarop de groep haar individuele verslagen af zou hebben. De uitwerking zal daarom pas in een latere versie van dit verslag verschijnen.

Overige documenten uit dit project

Dit document is één van de vijf individuele verslagen die door onze projectgroep worden opgeleverd. De overige vier verslagen beslaan de volgende onderwerpen.

- Alard Bergmans: stromingen binnen het Nieuwe Leren.
- Arjan Bouwers: de theoretische beschrijving van het Nieuwe Leren.
- Abdel Elboumyaoui: voor- en tegenstanders van het Nieuwe Leren.
- Badegül Korkmaz: het Nieuwe Leren in de praktijk.

Wat is “het Nieuwe Leren”?

Als ik het heel kort samen vat: “het Nieuwe Leren” is eigenlijk een term die te pas en te onpas wordt gebruikt om op een aantal onderwijsvernieuwingen te duiden. Er is niet één begrip dat valt aan te wijzen als “het Nieuwe Leren”.

De volgende hoofdstukken zullen laten zien dat het Nieuwe Leren al de volgende punten is, en meer.

- Een advies aan de overheid.
- Een plan van de overheid.
- Een set onderwijsvernieuwingen.
- Een set didactische denkwijzen.
- Een manier van werken, op school.

Boven dat alles is het Nieuwe Leren een controversieel onderwerp.

Het Nieuwe Leren in Nederland

<1998: De oude stijl

De meeste mensen die de deeltijd docentenopleiding bij Instituut Archimedes volgen zullen deze manier van scholing vroeger aan den lijve hebben ondervonden.

Tegenwoordig wordt de oude stijl van lesgeven gehemeld, alsof het iets afgrijselijks was. Alles ging klassikaal, er was geen aandacht voor het individu en de leerling was er alleen om het verhaal van de docent aan te horen. Natuurlijk is dat beeld van die tijd zwaar overtrokken. Ik heb zelf in de jaren negentig op het HAVO gezeten en ik heb mij nooit gevoeld alsof ik in een leerfabriek zat.

Lesmethoden die toentertijd veel werden gebruikt waren het klassikaal onderwijs (op basis van Directe Instructie) en het samenwerkend leren.

1998: Invoering van de Tweede Fase en het Studie Huis

In 1998 kwam er verandering in de manier van werken in de bovenbouw van het HAVO en VWO. De overheid maakte een gewaagde keuze door twee grote vernieuwingen tegelijkertijd in te voeren.

Aan de ene kant was daar de Tweede Fase. Deze vernieuwing betekende een herstructurering van zowel het vakkenpakket als de exameneisen voor de bovenbouw. De leerling kan vanaf het vierde jaar kiezen voor een zogenaamd profiel, welke een vaste selectie vakken bevat.

Aan de andere kant was daar het Studie Huis. Om de leerlingen voor te bereiden op het werken in het HBO of het WO, wordt er van hen gevraagd zelfstandiger te zijn. De leerlingen moeten meer zelf uit zoeken en komen meer in aanraking met ICT en multimedia.

De doelstellingen achter deze vernieuwingen waren niets dan lovenswaardig. De leerlingen zouden een bredere educatie krijgen, waarbij zij zichzelf ook nog eens ontwikkelen tot zelfstandige werkers.

Helaas verliep de invoering van deze vernieuwingen niet vlekkeloos. Waar het originele advies aan de minister luidde dat het een en ander binnen een periode van tien jaar moest worden ingevoerd, werd alles binnen twee jaar uit de grond gestampt. Daarnaast was het de bedoeling dat deze vernieuwingen over het hele voorgezette onderwijs plaats zouden vinden, in tegenstelling tot de beperking tot de bovenbouw.

Omdat nu alles zo plotseling gebeurde stuitte de overheid op veel protest, met als gevolg een groot protest op het Malieveld in Den Haag.

2002: Het Leven Lang Leren plan

In 2001 diende minister Jorritsma, namens verschillende departementen, een adviesaanvraag in bij de SER¹ met betrekking tot het "een leven lang leren" plan (LLL actieplan). Deze aanvraag werd in 2002 beantwoord met een honderdttwintig pagina's tellend rapport.

Het LLL actieplan bestond op dat moment al een aantal jaren en had tot doel alle volwassen Nederlanders employabel te maken. Het plan richt zich op de volgende knelpunten in het onderwijs.

- De personeelsproblematiek: tekorten aan fondsen en personeel.
- Het gebrek aan nieuwe studenten in technische richtingen.
- Het grote aantal jongeren zonder startkwalificatie.

Tijdens mijn onderzoek werd er meerdere malen naar het rapport van de SER verwezen als zijnde een bron voor het Nieuwe Leren. Ik heb het document van begin tot eind doorgespit, maar ik heb vreemd genoeg niets kunnen vinden dat verwees naar concrete plannen voor het voortgezet onderwijs.

Er komt wel kort het een en ander ter sprake met betrekking tot het initiële onderwijs², maar dat beperkt zich tot één paragraaf. De belangrijkste problemen die men erkent zijn de volgende.

- Het voorkomen van leerachterstanden blijft één van de belangrijkste taken in het onderwijs.
- De didactische en onderwijskundige invulling van het onderwijs moet moderniseren. Dit vereist meer variatie in lesvorm en onderwijsmethode.
- De voortijdige schoolverlaters zijn nog steeds een heikel punt voor de overheid.
- Het beroepsonderwijs moet hard aan zijn imago werken.
- Elke vorm van initieel onderwijs moet flexibeler worden en meer op maatwerk worden ingesteld.
- Personeeltekorten en vergrijzing zijn een bedreiging voor zowel het huidige als het toekomstige onderwijs.

Het advies van de SER gaat voornamelijk over mensen die zich al op de arbeidsmarkt hebben begeven (18-65 jaar oud) en heeft vooral betrekking op het postinitiële onderwijs.

De belangrijkste adviezen die het SER afgeeft luiden als volgt.

- Geef het individu meer keuze en verantwoordelijkheid. Promoot een actievere houding ten opzichte van de eigen scholing.
- Promoot algemene scholing, voor een bredere inzetbaarheid. Op het moment richten bedrijven zich vooral op cursussen die betrekking hebben tot de huidige positie van de werknemer.

¹ SER: Sociaal-Economische Raad.

² Initieel onderwijs: basisschool, middelbaar onderwijs, MBO/HBO/WO.

- Versterk het leerelement op de arbeidsplaats. Dat mensen een baan hebben betekent niet dat ze moeten stoppen met leren.
- Zoek naar mogelijkheden om het onderwijs en de verschillende beroepseisen tot elkaar te brengen. Moderniseer de beroepsprofielen en eindtermen. Schakel over naar competentiegericht onderwijs.
- Vergemakkelijk de instroom van hoogopgeleide allochtonen.
- Versterk het effect van vraagsturing door de financiën via de individuele werknemer te laten lopen. Op die manier vloeit het geld naar de beste scholen.
- Geef elke Nederlander een eigen ontwikkelingsbudget, waaraan hijzelf, de staat en zijn werkgever bijdragen.

Ik denk dat het kabinet impliciet een aantal dingen heeft gelezen en die heeft gecombineerd met de eerdere plannen rond het Studie Huis.

Het verslag van de SER is overigens wel één van de eerste overheidsdocumenten waarin de term "het Nieuwe Leren" voor komt.

"Gedoeld wordt in de eerste plaats op het door het ministerie van Economische Zaken geïnitieerde project 'Economie in de 21ste eeuw', waarin in het kader van het 'nieuwe besturen' aanbevelingen bijeen zijn gebracht voor 'drie doorsnijdingen': het 'nieuwe werken', het 'nieuwe consumeren' en het 'nieuwe ondernemen'.

Met dit advies geeft de raad aan dat ook rond het thema 'een leven lang leren' een omslag noodzakelijk is in het beleid én in het bewustzijn van mensen: het is tijd voor het 'nieuwe leren'."

Bron: SER, "Het nieuwe leren, een leven lang leren", 2002

>2004: Het Nieuwe Leren

Ik denk dat we veilig kunnen stellen dat er niet één moment is geweest waarop het Nieuwe Leren voet aan de grond kreeg in Nederland. Al decennia lang worden er vernieuwingen in het onderwijs doorgevoerd, met uiteindelijk een culminatie in het Nieuwe Leren. Het lijkt mij echter meer dan logisch dat HNL maar één van de vele stappen in de evolutie is. Het onderwijs zal altijd blijven veranderen.

Op het moment bevinden wij ons in een fase waarbij steeds meer van scholen wordt verwacht dat zij de focus verleggen van klassikaal onderwijs, naar individueel onderwijs. We zien dat leerlingen steeds meer dingen op hun eigen houtje moeten uitzoeken en dat de docent meer een coach wordt.

Ik verwacht dat we over een aantal jaren weer terug zullen gaan naar het klassikale onderwijs. Noem het de Zen van het onderwijs: een sinusgolf die zich beweegt tussen de twee extremen.

De historische achtergrond van het Nieuwe Leren

Dat het Nieuwe Leren een evolutie is van eerdere onderwijsvernieuwingen mag nu geen verrassing meer zijn. Daar komt nog eens bij dat HNL veelal op theorieën is gebaseerd, die al decennia mee gaan. Sterker nog, omdat HNL een enorme set van activiteiten en ideeën is, is het lastig om te zeggen dat het op maar één of twee filosofieën is gebaseerd.

In dit hoofdstuk verkennen we de verschillende stromingen en theorieën die onder andere de grondslag vormen van het onderwijs zoals wij dat nu geven.

Leertheorie

Bij elke menselijke onderneming zijn er wel een dozijn mensen die menen dat zij het beter weten. Daarom is het ook niet vreemd dat er honderden verschillende ideeën zijn over wat nu eigenlijk "goed onderwijs" is.

Kijken we naar de discussies die woeden over het onderwerp Nieuwe Leren, dan zien we dat de volgende stromingen de meeste aandacht krijgen. Veel van de sprekers in de discussie polariseren de stromingen, alsof zij onverenigbaar zijn, terwijl dat eigenlijk helemaal niet zo is. Het is uitstekend mogelijk om de verschillende stromingen te mengen, om zo tot een zeer veelzijdige onderwijsomgeving te komen.

Omdat ons project zich focust op het Nieuwe Leren heeft de nadruk van mijn onderzoek zich beperkt tot het constructivisme. Het behaviorisme en cognitivisme worden hier onder alleen genoemd omdat veel HNL voorstanders die stromingen zo hekelen.

Behaviorisme

Namen: John Locke, Edward Thorndike, Ivan Pavlov, John Watson, Burrhus Skinner.

Het behaviorisme gaat er van uit dat de mens zijn leven blanco begint, als de spreekwoordelijke schone lei, de *tabula rasa*. Het onderwijs helpt de leerling te vormen, door hem te stimuleren.

Waar veel leertheoretische stromingen aandacht besteden aan de cognitieve processen in het hoofd van de leerling, beperkt het cognitivisme zich tot waarneembaar gedrag. De leerling wordt geleerd dat iets al dan niet wenselijk is, door toepassing van positieve of negatieve stimuli.

Cognitivism

Namen: Jerome Bruner, Ulric Neisser.

Het cognitivism kijkt, zoals de naam suggereert, vooral naar de processen die zich in het hoofd van de leerling afspelen. Men gaat er van uit dat leren een actief proces is en dat leerlingen constant bezig zijn om informatie te categoriseren en op te bouwen.

Jerome Bruner gelooft dat een individu alles kan leren, mits de aanpak maar voldoende is georganiseerd.

Constructivism

Namen: Piaget, John Dewey, Abraham Maslow, Piotr Galperin, Lev Vygotsky.

In tegenstelling tot het behaviorisme en het cognitivism concentreert het constructivism zich niet op één specifiek gebied van het leerproces. De belangrijkste grondvest van het constructivism is het idee dat kennis en ervaringen zich opeenstapelen om zo tot een groot geheel te groeien.

Afhankelijk van naar wie je luistert, bouwt kennis zich het beste op door ervaring, of door sociale interactie. Beide ideeën hebben gemeen dat zij geen eenduidige vorm in het onderwijs voorschrijven. Het constructivism doet een beroep op de wens van een leerling tot zelfontplooiing, waardoor men hoopt intrinsieke motivatie op te roepen.

Binnen het constructivism zijn een aantal grote namen bekend, die het ironisch genoeg ook niet altijd eens waren. Ik zal een aantal van de bekendste personen kort bespreken.

Lev Vygotsky

Vygotsky geloofde dat sociale interactie de ultieme bron van leren is. Kijk bijvoorbeeld naar de eerste levensjaren van het kind, waar het tradities en de cultuur internaliseert door met zijn familie en omgeving om te gaan. Op deze manier is kennis iets dat met zijn allen wordt opgebouwd en opgeslagen.

Vygotsky's werk heeft drie grote spellen.

- De "zone of proximal development", die aangeeft wat een kind al dan niet met behulp van anderen kan doen. Alles wat hij zelf kan behoort tot zijn werkelijke ontwikkeling. Alles waar hij hulp bij nodig heeft behoort tot zijn potentiële ontwikkeling.

- Het spelen, wat een denkbeeldige vervulling is van nog onbereikbare wensen. Wanneer het kind een kantelpunt bereikt (de zogenaamde "pivot") vindt er een overgang plaats waarbij de abstracte betekenis van een object wordt gescheiden van het fysieke object. Tijdens het spelen verkennen kinderen de geldende sociale regels en structuren.
- Taal, waarbij men een onderscheid maakt tussen innerlijke en externe taal. De innerlijke taal bestaat alleen in het hoofd van het individu en is veel krachtiger en veelzijdiger dan de externe, gesproken taal. In het hoofd kan één woord al een breed spectrum aan gevoelens en indrukken voorstellen.

Piotr Galperin

Net als Vygostky geloofde Galperin sterk in het leren door sociale interactie. Door dit te combineren met objectgeoriënteerde activiteiten komt men tot het "gesitueerd leren".

Galperin herkent vier verschillende fasen in het "teaching-learning process".

1. Oriënteren. De leerling kan een taak op materiele wijze reproduceren en verkent het doel en de aanpak.
2. Gecommuniceerd denken. Er vindt een scheiding plaats tussen taak en objecten. Tijdens het uitvoeren van de taak legt de leerling uit wat hij doet en waarom.
3. Dialogisch denken. De leerling gaat de interne dialoog aan met zichzelf. Het beeld van de taak evolueert en wordt een routine.
4. Mentale activiteit. De taak kan nu geheel in het hoofd worden uitgevoerd, zonder materiele hulp. De taak is een keten van beelden en ideeën geworden.

John Dewey

John Dewey is door zijn ingewikkelde manier van schrijven van maar half begrepen. Dit kwam mede door het feit dat hij bestaande woorden nieuwe betekenissen gaf.

Dewey bekijkt het individu als een onderdeel van het grotere geheel. Hij vindt dat onderwijzen niet het zelfde is als het presenteren van koude feiten en dat leerlingen het beste leren door het opdoen van ervaring. Zij moeten hun probleemoplossend vermogen ontwikkelen.

Dewey's model voor probleemoplossing.

- Word je bewust van het probleem.
- Definieer het probleem.
- Stel een hypothese voor de oplossing voor.
- Evalueer de hypothese aan de hand van eigen ervaringen.
- Test de meest logische oplossing.

Piaget

Eén van de mythen die over Piaget de rondte doen is dat hij in een vete was verwickeld met Vygotsky. Dat klinkt erg glamoureuus, maar gelukkig is er maar weinig van waar. Het feit dat Vygotsky veel naar Piaget's werk refereert en daar zijn kritiek op uit, maakt hem nog geen aartsvijand.

Piaget erkent vier fasen in de cognitieve ontwikkeling van een kind. Hij heeft deze ingedeeld naar leeftijd, hoewel dit geen strikte grenzen zijn. De overgang naar de volgende fase vindt plaats door een opeenhoping van "fouten" in het wereldbeeld van het kind. Het brein past zich bij de overgang aan op het nieuwe wereldbeeld.

1. Sensorimotor fase. Zintuigen en motorfuncties. Tussen 0 en 2 jaren oud.
2. Preoperationele fase. Motorfuncties. Tussen 2 en 7 jaren oud.
3. Concrete, operationele fase. Logisch redeneren. Tussen 7 en 11 jaren oud.
4. Formele, operationele fase. Abstraheren. Vanaf 11 jaar oud.

In Piaget's werk komen een aantal belangrijke termen voor.

Assimilatie	Het opnemen van nieuwe informatie.
Accommodatie	Het verwerken van nieuwe informatie. De veranderingen die plaats vinden in het hoofd.
Aanpassing	Jezelf aanpassen aan de wereld, door assimilatie en accommodatie.
Classificatie	In staat zijn objecten te groeperen aan de hand van verschillende eigenschappen.
Klasse inbegrip	Begrijpen dat de ene klasse onderdeel kan zijn van een andere.
Behoud	Het begrip dat dingen het zelfde kunnen blijven, ondanks uiterlijke veranderingen.
Egocentrisme	De onkunde om de wereld vanuit andermans ogen te zien.
Operatie	De mogelijkheid om dingen in je hoofd uit te denken. In staat zijn tot abstractie.
Schema	Een set van gedachten, ideeën en acties die bij elkaar horen.
Fase	Een periode uit de ontwikkeling waarin een kind bepaalde dingen wel of niet kan.

Het constructivisme heeft uiteindelijk geleid tot een aantal schooltypen, waarbij men een geheel nieuwe weg in is geslagen. Ik zal drie van deze schooltypen kort toelichten.

Montessori onderwijs

Maria Montessori ging uit van het concept van spontane zelfontwikkeling. Zij meent dat kinderen van nature constant aan het leren zijn en dat het voor hen nuttig is als hun leeromgeving daar op aan wordt gepast.

Montessori scholen worden daarom ingericht om een microkosmos te scheppen voor het kind. Het meubilair en de hele binnenhuisarchitectuur worden aangepast op de leerlingen.

Op Montessori scholen worden leerlingen gegroepeerd naar leeftijd, maar niet op de traditionele één-jaar-één-klas wijze. Kinderen worden verdeeld in groepen van drie jaren, zodat zij in een diverse omgeving terecht komen.

Deze groepering van leeftijden gaat uit van Hugo de Vries' schaal van "sensitive periods". Deze schaalverdeling gaat er van uit dat kinderen bepaalde vaardigheden opdoen, wanneer zij zich in een bepaalde periode bevinden.

Door al deze factoren te combineren hopen de Montessori scholen de leerlingen te motiveren om de leerstof volledig te doorgronden.

Dalton onderwijs

Het Dalton onderwijs van Helen Parkhurst geeft vorm aan het onderwijs door het concept van "the house, the assignment and the laboratory". De groep waarin de leerling zijn onderwijs ontvangt vormt het huis. Het plan, de afspraken en de aanpak die worden gebruikt vormen de opdracht. Het lab bestaat uit de individuele en sociale aanpak van werken en overleggen.

De leerling bepaalt zijn eigen leerweg en maakt zijn eigen keuzes over wat er wanneer wordt gedaan. Op deze manier hoopt men het gevoel van eigen verantwoordelijkheid en onafhankelijkheid te stimuleren. Daarnaast probeert men de sociale vaardigheden van de leerling te stimuleren door de kinderen veel samen te laten werken.

Democratisch onderwijs

Namen: Rudolf Steiner, Kees Boeke en A.S. Neill.

De Sudbury Valley aanpak wordt ook wel het "democratische onderwijs" genoemd. Het formaat van deze scholen ligt doorgaans tussen de veertig en de tweehonderd, met leerlingen tussen de leeftijden vier en achttien.

Alle leerlingen werken door elkaar heen en er zijn geen traditionele klassen. Leerlingen worden volledig de vrije hand gegeven en mogen volledig zelf besluiten wat zij op welk moment willen doen. Er wordt niet van tevoren vastgelegd wat de leerlingen doen. Zo kan het zijn dat een kind pas op zijn achtste wil beginnen met leren lezen, terwijl een schoolgenoot al op zijn vijfde is begonnen.

Op democratische scholen gaat men uit van vrijheid, gelijkheid en verantwoordelijkheid. De leerlingen krijgen een volwaardige stem in de beslissingen die over de school worden genomen. Zo is er wekelijks een "School Meeting", waarin beslissingen over de dagelijkse gang van zaken worden genomen.

Een blik op de praktijk

Op 11 december a.s. ga ik langs bij "De Kampanje", te Amersfoort. Ik heb de kans gekregen om op deze democratische school (één van de twee in Nederland) rond te kijken en te spreken met leden van de staff.

Tot die tijd moet dit onderdeel van het verslag zonder invulling blijven.

Afbeeldingen en figuren

Geen.

Bronnen

Algemeen

Hogeschool Utrecht, hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Nederlandse politiek

SER, "Een leven lang leren", ISBN 90-6587-826-2, 2002

H. Hoogervorst et al, "Kabinetreactie over het advies...", maart 2003

L.J. Brinkhorst et al, "Kabinetreactie over het advies...", jan 2004

Sociaal Economische Raad, <http://www.ser.nl>

Leertheorie

J. Rambusch, "Situated Learning and Galperin's Notion ...", 2006

W. Huitt, "PSYC 7020: Conditions of learning", 2007

<http://chiron.valdosta.edu/whuitt/col/colframe.html>

Funderstanding, "About learning", 2007

http://www.funderstanding.com/about_learning.cfm

Theory into practice, <http://tip.psychology.org/>

Natuurlijk Leren, <http://www.natuurlijkleren.net>

De Kampanje, <http://www.dekampanje.org>

Learning and teaching, <http://www.learningandteaching.info>

Onderwijs Krant #136, <http://www.onderwijskrant.be/kranten/ok136.pdf>

SCO-Kohnstamm Instituut, "Leren van het Nieuwe Leren...", 2006

ISBN 90-6813-812-X

Springplanken voor onderzoek

HNL@BON, <http://www.beteronderwijsnederland.nl/?q=node/544>

Wikipedia, <http://www.wikipedia.org>

Bijlage 1: Vragenlijst

Op 11 december a.s. ga ik langs bij "De Kampanje", te Amersfoort. Ik heb de kans gekregen om op deze democratische school (één van de twee in Nederland) rond te kijken en te spreken met leden van de staff.

Tot die tijd moet dit onderdeel van het verslag zonder invulling blijven.